
RAPORT O STANIE GMINY KRYPNO

Spis treści

I.	Wstęp	1
II.	Informacje ogólne.....	1
	1. Ogólna charakterystyka Gminy Krypno	1
	2. Demografia	3
III.	Informacje dotyczące budżetu Gminy Krypno	4
	1. Dane ogólne	4
	2. Realizacja inwestycji w 2018 roku	5
IV.	Informacja o stanie mienia komunalnego	8
	1. Informacja o stanie mienia komunalnego	8
	a) Informacje o składnikach majątku stanowiących własność Gminy Krypno	8
	b) Grunty	8
	c) Budynki i lokale	9
	d) Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	10
	e) Kotły, maszyny, urządzenia	10
	f) Środki transportu	10
	g) Majątek Gminy stanowiący wyposażenie pozostałe	11
	2. Dane o innych niż własność prawach majątkowych Gminy	11
	3. Dochody Gminy Krypno uzyskane w 2018 roku z tytułu wykonania prawa własności i innych praw majątkowych	11
V.	Informacja o realizacji polityk, programów i strategii	12
	1. Ład przestrzenny	12
	2. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii – Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno na lata 2016-2023	12
	3. Zasoby materialne Gminy	16
	a) Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy	16
	b) Zasady polityki czynszowej	16
	c) Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych	16
	d) Program zagospodarowania nieruchomości zasobu	17
	4. Program opieki nad zabytkami	17
	5. Środowisko	18
	a) Plan Gospodarki niskoemisyjnej	18
	b) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krypno	20
VI.	Polityka społeczna	24
	1. Strategia Rozwiązywania problemów alkoholowych	24
	2. Ocena zasobów pomocy społecznej	27
	3. Gminny Program Wspierania Rodziny	28
	4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Krypno na rok 2018	28
	5. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi	29
VII.	Realizacja uchwał Rady Gminy	30
VIII.	Informacja o współpracy z innymi JST	30
IX.	Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	31

(9%), grunty zabudowane i zurbanizowane (3%) i nieużytki (1,4%). W gminie Krypno znajduje się 15 miejscowości w ramach 16 sołectw.

Granice gminy Krypno wyznaczone są przez 3 rzeki. Północno-zachodnią granicę stanowi rzeka Nereśl, południową rzeka Narew, natomiast wschodnią granicę wyznacza rzeka Kulikówka.

Rzeki i zbiorniki wodne zajmują 335 ha, co stanowi 1,9% obszaru gminy. Wody rzek są wykorzystywane głównie do nawadniania zmeliorowanych łąk i częściowo do celów rekreacyjnych.

Gmina Krypno leży na terenach posiadających zachowane w znacznym stopniu środowisko przyrodnicze, o wysokich walorach unikalnych w skali Europy. Wchodzi w skład makroregionu funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”. Od zachodu graniczy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym. Południowa część gminy obejmuje zasięgiem Dolinę Narwi.

Niewątpliwie najważniejszym walorem kulturowym gminy, jest Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia wraz z cmentarzem przykościelnym, kapliczkami na cmentarzu i ogrodzeniem. Każdego roku pielgrzymuje tu kilkadziesiąt tysięcy wiernych z całej Polski. W ostatnich latach Sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia odwiedza ok. 10-11 tys. pielgrzymów rocznie.

Na terenie Gminy Krypno w 2018 r. funkcjonowało jedno przedszkole samorządowe, dwie publiczne szkoły podstawowe i publiczne gimnazjum.

Nazwa	Adres	Liczba uczniów (stan na 2018)	Organizacja zarządzająca
Przedszkole Samorządowe w Krypnie Kościelnym	Krypno Kościelne 48	87	Gmina Krypno
Szkoła Podstawowa	Krypno Kościelne 48	206	Gmina Krypno
Publiczne Gimnazjum im. Ojca Świętego Jana Pawła II	Krypno Kościelne 48	43	Gmina Krypno
Szkoła Podstawowa w Długołęce	Długołęka 50, Krypno Kościelne 50	63	SOS PPiN "Edukator" w Łomży

Animatorami życia kulturalnego na terenie Gminy Krypno są: Gminny Ośrodek Kultury oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie.

Upowszechnianiem kultury w Gminie Krypno zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury w Krypnie i sieć sześciu świetlic wiejskich na terenie Gminy Krypno:

- Świetlica wiejska w Długołęce II „Paryż”,
- Świetlica wiejska w Długołęce I „Warszawa”,
- Świetlica wiejska w Kruszynie,

- Świetlica wiejska w Peńskich,
- Świetlica wiejska w Górze,
- Świetlica wiejska w Zastoczu.

2. Demografia.

W gminie Krypno na koniec 2018 roku zamieszkiwało 3980 osób. Ludność Gminy stanowi około 0,34% ludności województwa podlaskiego i około 9,62% powiatu monieckiego.

Liczba mieszkańców gminy Krypno systematycznie maleje. W 2015 roku gmina liczyła 4030 mieszkańców, zaś w 2018 roku 3980 osób. Powodem tego zjawiska jest ujemny przyrost naturalny oraz migracja mieszkańców gminy.

Wykaz ludności (stan na dzień 31.12.2018r.)

Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców
BAJKI ZALESIE	266
BIAŁOBRZESKIE	10
DĘBINA	63
DŁUGOŁĘKA	708
GÓRA	387
KRUSZYN	150
KRYPNO KOŚCIELNE	357
KRYPNO WIELKIE	601
KULESZE-CHOBOTKI	90
MORUSY	34
PEŃSKIE	251
REKLE	58
RUDA	608
ZASTOCZE	322
ZYGMUNTY	75

Przyrost naturalny

	2015	2016	2017	2018
Urodzenia	44	38	45	38
Zgony	49	42	44	62

Mieszkańcy wg wieku i płci (stan na dzień 31.12.2018r.)

Przedział wiekowy	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn
0-6 lat	151	136
7-18 lat	247	259
19-60 lat	1122	1228
pow. 60 lat	496	341
Razem:	2016	1964

III. Informacje dotyczące budżetu Gminy Krypno.

1. Dane ogólne.

Budżet gminy na 2018 r. zakładał dochody w kwocie **24.479.937zł** oraz wydatki w kwocie **26.993.837zł**. Deficyt budżetu w kwocie 2.513.900zł planowano pokryć przychodami pochodzącymi z planowanych do zaciągnięcia kredytów i pożyczek w wysokości 2.295.900zł oraz wolnymi środkami jako nadwyżką środków pieniężnych na rachunku bieżącym gminy w kwocie 218.000zł. W trakcie realizacji budżetu w następstwie zmian jego realizacji ostateczne kwoty przedstawiały się następująco: dochody wykonane kwota **21.553.894,92zł**, wydatki wykonane to kwota **22.571.864,36zł**. Ostateczna kwota deficytu na koniec roku 2018 wyniosła 1.017.969,44zł. Zadłużenie Gminy Krypno na 31.12.2018r. wynosiło **4.837.667,14zł**, co stanowi 22,4% dochodów wykonanych za rok 2018. Całkowita spłata zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek wynikająca z harmonogramów spłat przypada na 31.12.2025r.

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5.415,55 zł, natomiast wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5.671,32 zł.

Udział poszczególnych grup dochodów w dochodach ogółem w 2018r:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Udział procentowy w dochodach ogółem
1. Dochody własne, w tym:	5.076.758,65	23,55
Podatek od nieruchomości	645.863,44	
Podatek rolny	407.788,16	
Podatek leśny	37.625,40	
Podatek od środków transportowych	13.273,00	
Inne podatki i opłaty (w tym opłaty za gospodarowanie odpadami)	572.448,90	

Dochody ze sprzedaży majątku gminy	44.158,00	
Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych	1.174.069,28	
Pozostałe dochody	2.181.532,47	
2. Subwencje ogółem	7.332.519	34,02
w tym:		
oświatowa	2.799.848	
wyrównawcza	4.272.847	
równoważąca	259.824	
3. Dotacje na zad. bieżące i inwestycyjne (własne i zlecone)	9.144.617,27	42,43
Razem dochody	21.553.894,92	100

Struktura wydatków w 2018r.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2018	Udział procentowy w wydatkach ogółem
Wydatki bieżące	15.680.042,90	69,47
Wydatki majątkowe	6.891.821,46	30,53
Razem	22.571.864,36	100

2. Realizacja inwestycji w 2018 roku.

Ostatnie lata, a szczególnie 2018 rok, stały pod znakiem realizacji wielu inwestycji znacznych rozmiarów. Było to możliwe dzięki kilku istotnym faktom. Znacząco polepszyła się kondycja finansowa Gminy. W latach 2013-2015 rozwiązały się dwie szkoły niepubliczne na terenie Gminy, a szkoła podstawowa w Długołęce została przekazana do prowadzenia osobie trzeciej, co znacząco zmniejszyło obciążenia finansowe związane z kosztami utrzymania oświaty na terenie Gminy. W międzyczasie dokonano przekształceń dróg wewnętrznych na publiczne oraz zaniechano naliczania sobie samemu podatku od sieci wodno-kanalizacyjnych, co skutkuje nie tworzeniem sztucznego dochodu, a tym samym zwiększyło subwencje ogólne otrzymywane przez Gminę z budżetu państwa. W ostatnich latach znacząco wzrasta również dochód Gminy z podatku od osób fizycznych. Dlatego też możliwym stało się wypracowywanie, mimo zwiększania się wydatków w dziedzinie wynagrodzeń, odprowadzanych podatków i kosztów utrzymania majątku Gminy, wypracowywanie co roku nadwyżki finansowej w przedziale od ok. 1,5 do 2 mln złotych. To co obecnie niepokoi, to możliwe zwiększanie się obciążeń w oświacie oraz rosnące ceny usług budowlanych i drogowych oraz materiałów i paliw.

Drugim znaczącym elementem, dzięki któremu możliwe było wykonanie kilku dużych inwestycji, była możliwość uzyskania dofinansowań głównie ze środków Unii Europejskiej oraz budżetu państwa i województwa.

W 2018 roku na inwestycje wydano łącznie 6,892 mln złotych (kwoty zaokrąglone do tysiąca złotych), co jest absolutnym rekordem w historii Gminy Krypno. W przeważającej mierze Gmina uzyskiwała w trakcie prowadzonych postępowań przetargowych oszczędności, co wpływało jeszcze na pomniejszenie kosztów. Kwota zrealizowanych wydatków na zadania inwestycyjne w 2018 roku stanowiła 30,53% wszystkich poniesionych wydatków ogółem.

W 2018 roku w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Gmina Krypno uzyskała dofinansowanie w wysokości 934 tys. zł (po przetargach, w których ceny były o około 20 % niższe niż zakładano) na rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Długołęce i budowę kanalizacji wraz z lokalną oczyszczalnią ścieków we wsi Rekle. Wkład własny wyniósł 794 tys. zł. Rozbudowa SUW w Długołęce, rozpoczęta w 2017 roku, polegała na dobudowaniu trzeciego zbiornika wyrównawczego o pojemności 200 m³, wymianie całej linii technologicznej do filtrowania wody, wymianie znacznej części osprzętu, przeniesieniu chloratorni do nowego pomieszczenia, powiększenia agregatorni, przebudowie górnej części obu studni wodociągowych, wymianie okablowania i części sterownia oraz powiększeniu powierzchni utwardzonych placów. W ramach budowy kanalizacji we wsi Rekle wykonano kolektor zbiorczy na długości całej wsi i odcinek od ulicy do oczyszczalni, oczyszczalnię biologiczną oraz drogę dojazdową do niej z placem manewrowym.

W 2018 roku w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Gmina Krypno realizowała drugi – końcowy etap budowy drogi Góra – Morusy – dr. woj. 671 wraz z przebudową odcinka drogi powiatowej Góra – Zygmunt. Koszt tego zadania wyniósł 1.713 tys. zł. Wkład własny wyniósł 623 tys. zł. Dofinansowanie z środków Unii Europejskiej wyniosło 1.090 tys. zł. minus około 22 tys. zł kary za nieterminowe wykonanie dokumentacji projektowej. W ramach tego zadania wybudowano drogę utwardzoną z betonu asfaltowego szerokości jezdni 5 metrów w terenie niezabudowanym i 6 metrów w zabudowanym, długości 2,64 km z chodnikiem we wsi Morusy i dalej w kierunku skrzyżowania z drogą wojewódzką 671 oraz odwodnieniami w terenie zabudowanym i wymianą oświetlenia na ledowe. W ten sposób uzyskano utwardzone połączenie z wsią Góra od strony Tykocina, które jest krótsze od biegnącego przez wieś Zygmunt o 2 km i z racji na otwarty teren – znacznie bezpieczniejsze oraz wliczając pierwszy etap zadania, realizowany w 2017 roku, zamknięto cały ciąg drogi gminnej Nr 104745B. Jest to obecnie najdłuższa utwardzona w 100% gminna droga na terenie Gminy Krypno (około 4,05 km długości).

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego Gmina Krypno uzyskała dofinansowanie do budowy łącznie 105 szt. kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej w prywatnych budynkach oraz 77 szt. instalacji ogniwo fotowoltaicznych o mocy od 2,6 do 4,6 kW. Łącznie na ten cel Gmina Krypno uzyskała dofinansowanie w kwocie 1.505 tys. zł, wkład własny Gminy zamknął się kwotą 358 tys. zł bez kosztów dokumentacji, a wkład mieszkańców kwotą 387 tys. zł bez podatku VAT. Poziom dofinansowania był zróżnicowany. Budowa 55 szt. kolektorów słonecznych realizowana była w ramach strategii Lokalnej Grupy Działania N.A.R.E.W a dofinansowanie unijne wynosiło

obligatoryjnie 85% kosztów netto operacji. Po stronie osób, u których instalacje te były zakładane pozostawał obowiązek partycypacji finansowej w wymiarze 15% wkładu własnego oraz pokrycia kosztów podatku VAT w wymiarze 8% od wartości całej instalacji. Budowa pozostałych instalacji solarnych i fotowoltaicznych dofinansowana była ze środków europejskich w ramach konkursu otwartego w wymiarze 65% kwoty netto, Gmina Krypno partycypowała w wymiarze 15 lub 20 % w zależności, czy końcowy beneficjent opłacał podatek VAT w wymiarze 8% czy 23%. Jeśli uczestnik zmuszony był zapłacić większy podatek VAT w wymiarze 23%, wtedy jego udział w kosztach wynosił 15%, jeśli zaś w płacił podatek VAT 8%, partycypował w kosztach w wymiarze 20%.

Zaznaczyć tu należy, iż zasady przyznawania pomocy jak również polityka podatkowa zmieniała się w trakcie trwania realizacji tych zadań! Zarząd Województwa ogłaszając konkurs otwarty na ww. zadania przeznaczył na ich realizację wysoce niewystarczającą kwotę 20 mln zł. Wprowadził jednocześnie zapis, iż wnioskodawcy mogą zmniejszyć sobie dofinansowanie z 85% do 65% uzyskując w zamian dodatkowe punkty do oceny wniosku. Tak też postąpiliśmy my i wiele innych gmin. Po rozpatrzeniu wniosków zwiększono jednak alokację środków o ponad 50 mln zł, tak aby przyznać ją wszystkim, którzy poprawnie – formalnie wypełnili wnioski! To spowodowało, iż te samorządy, które nie zmniejszyły sobie dofinansowania i zazwyczaj były na końcu listy, otrzymały większe dofinansowanie...

Drugim problem, który pojawił się w trakcie realizacji ww. zadań była zmiana zasad podatkowych, która objawiła się faktem braku możliwości odzyskania podatku VAT też przez osoby prywatne uczestniczące w projektach. Do chwili bieżącej trwają spory z organami podatkowymi o formę naliczania i ściągania tego podatku.

W ramach rekultywacji gruntów rolnych Gmina Krypno uzyskała dofinansowanie w wysokości 60 tys. zł do przebudowy odcinka 950mb drogi we wsi Kulesze Chobotki. Łączny koszt zadania miał wynieść 170 tys. zł, jednak ze względu na znaczące opóźnienie w terminie wykonania prac, wartość kar umownych wyniosła ponad 9 tys. zł. Istotne jest jednak przede wszystkim to, iż zadanie udało się zrealizować poprawnie i rozliczyć z Urzędem Marszałkowskim, gdyż nie zrealizowanie zadania w terminie groziło nam utratą dofinansowania. Niestety, obecny mechanizm przyznawania dotacji z funduszu rekultywacji gruntów rolnych prowadzony przez Zarząd Województwa, zawiera wiele błędów formalnych i może prowadzić do sytuacji, iż zamawiającemu usługi drogowe grożą znacznie większa straty niż wykonawcy.

Pierwotny plan zadań inwestycyjnych obejmował również bardzo dużą inwestycję, jaką miała być budowa nowej oczyszczalni ścieków w Krypnie Wielkim. Koszt zadania szacowany był na kwotę 5,2 mln zł brutto a kwota dofinansowania przyznana przez Zarząd Województwa wynosiła około 2,4 mln zł. Oznaczało to, iż nawet w przypadku odzyskania większości kwoty podatku VAT wkład Gminy wyniesie po nad 1,8 mln zł. Jednak proponowana cena wykonania zadania w każdym z trzech przeprowadzonych przetargów – mimo zmniejszania wymaganych parametrów stali służącej do budowy obiektu – przekraczała 7 mln zł. To oznaczało, że wkład Gminy urosł by do kwoty około 3,5 mln. Z powodu braku takich możliwości umowa z Zarządem Województwa o dofinansowanie zadania została rozwiązana. W chwili obecnej trwają prace nad złożeniem ponownego wniosku o dofinansowanie uwzględniając poziom aktualnych cen rynkowych.

W roku 2018 Gmina Krypno realizowała również mniejsze zadania inwestycyjne wyłącznie za środki własne. Były to przede wszystkim dalsze prace nad przebudową przedszkola samorządowego w ramach Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Krypnie prowadzone od 2016 roku, prace projektowe dotyczące drogi gminnej Ruda – Góra oraz w działania w dziedzinie wodno-kanalizacyjnej. W Krypnie Kościelnym zbudowano odcinek około 0,5 km wodociągu, we wsi Ruda zmodernizowano przepompownię ścieków a w Kruszynie lokalną oczyszczalnię ścieków wyposażono w zbiornik dozujący podawanie ścieków. Budowę 5 Otwartych Stref Aktywności przełożono do realizacji i rozliczenia na 2019 rok.

IV. Informacja o stanie mienia komunalnego.

1. Informację o stanie mienia komunalnego sporządzono zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017r. poz. 2077 ze zm.) oraz art. 43 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 poz. 506 t.j.). Dane zostały opracowane na podstawie zapisów w księgach rachunkowych na stan 31 grudnia 2018r.

Informacja o stanie mienia komunalnego zawiera:

- dane dotyczące przysługujących Gminie Krypno praw własności oraz dane o innych niż własność prawach majątkowych,
- dane o zmianach w stanie mienia komunalnego,
- dane o dochodach Gminy Krypno uzyskanych w 2018r. z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych,
- inne dane i informacje o zdarzeniach mających wpływ na stan mienia komunalnego.

a) Informacje o składnikach majątku stanowiących własność Gminy Krypno.

L.p.	Opis majątku trwałego wg KRST	Wartość na dzień 31.12.2018r.
1.	Grunty	300.548,89
2.	Budynki i lokale	8.589.425,59
3.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	27.767.334,80
4.	Kotły, maszyny, urządzenia	3.514.106,54
5.	Środki transportu	1.877.748,81
6.	Wyposażenie	38.768,93
	Ogółem:	42.361.843,84

b) Grunty.

Powierzchnia gruntów stanowiąca własność gminy Krypno wynosi 242,1439 ha w tym:

- grunty oddane w użytkowanie wieczyste 1,4493 ha,

- grunty oddane w dzierżawę 0,68 ha,

Struktura ogólnej powierzchni gruntów komunalnych:

- grunty pod drogami gminnymi – 203,5461 ha
- grunty pod wodami stojącymi – 0,3637 ha
- lasy - 4,1429 ha
- użytki rolne – 19,8082 ha
- grunty pozostałe – 6,0154 ha
- nieużytki – 8,2676 ha

Zakupiono działkę we wsi Krypno Kościelne oraz 2 działki w Krypnie Wielkim. Sprzedano działkę we wsi Peńskie, Ruda i Zastocze oraz dokonano przedpłaty na zakup działki w msc. Peńskie. Starostwo Powiatowe w Mońkach przekazało 1 działkę drogową Gminie Krypno w msc. Ruda.

c) Budynki i lokale.

- budynek Urzędu Gminy – wykorzystywany jest dla potrzeb administracyjnych Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Część pomieszczeń jest wynajmowana.
- budynek szkoły w Górze – przekazany w użyczenie Chorągwi Białostockiej ZHP. W budynku znajdują się trzy mieszkania komunalne.
- budynek użytkowy w Rudzie – wykorzystywany dla potrzeb świetlicy.
- budynek szkoły w Długołęce – przekazany w użyczenie Stowarzyszeniu „Edukator”. W budynku znajduje się jedno mieszkanie komunalne.
- budynek hali widowiskowo-sportowej w Krypnie.
- budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Krypnie oraz budynki świetlic wiejskich w Zastoczu, Kruszynie, Górze, Długołęce „Warszawa”, Peńskich oraz Długołęce „Paryż”. W budynku świetlicy w Długołęce „Paryż” pomieszczenie na parterze jest wynajmowane pod działalność gospodarczą. Budynki oddane w użyczenie dla Gminnego Ośrodka Kultury.
- budynek nieczynnej świetlicy w Kuleszach Chobotkach w której organizowane są jedynie zebrania wiejskie.
- dom sołecki we wsi Ruda,
- budynki strażnic OSP w Krypnie Kościelnym, Długołęce, Górze, Kruszynie i Peńskich.
- budynki gospodarcze: kompleks budynków garażowych przy ZSzP w Krypnie Kościelnym, baza magazynowo-sprzętowa z pomieszczeniem socjalnym w Krypnie Kościelnym 3, budynek gospodarczy w Górze, Długołęce, oraz przy Urzędzie Gminy (dwa pomieszczenia są wynajmowane).
- budynek hydroforni w Długołęce.
- dwa budynki oczyszczalni ścieków w Krypnie Wielkim oraz lokalna oczyszczalnia ścieków w Kruszynie.

- stacja uzdatniania wody w Rudzie
- szalet publiczny w Krypnie Kościelnym.

d) Obiekty inżynierii lądowej i wodnej.

- pompownia wody w Krypnie Wielkim.
- urządzenia mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Krypnie Wielkim i Kruszyńcu.
- przydomowe oczyszczalnie ścieków w 2018r. przekazano użytkownikom
- wieża widokowa z wieżą.
- moje boisko – ORLIK 2012, stadion sportowy, trybuny sportowe.
- plac targowy w Krypnie Kościelnym.
- sieć wodociągowa o długości 101,1 km.
- sieć kanalizacji ściekowej (w tym obiekty przepompowni) o długości 45,2 km.
- pozostałe budowle – oświetlenie uliczne, modernizacja dróg i parkingów, chodniki, ogrodzenia, studnie głębinowe, oznakowanie szlaku wodnego Doliną Górnej Narwi

W 2018 roku wybudowano oczyszczalnię ścieków w Reklach, zmodernizowano przepompownię ścieków w Rudzie oraz SUW w Długołęce. Zakupiono zbiornik retencyjny do oczyszczalni ścieków w Kruszyńcu. Przebudowano drogę gminną Morusy-Góra oraz drogę rolniczą w Kuleszach Chobotkach. Zmodernizowano oświetlenie uliczne w Długołęce.

e) Kotły, maszyny, urządzenia.

W 2018 roku wybudowano 77 sztuk zestawów ogniw fotowoltaicznych dla mieszkańców oraz 105 szt. płaskich kolektorów słonecznych. Natomiast zlikwidowano 2 komputery oraz laptop w Urzędzie Gminy ze względu na przestarzały system oraz urządzenia na SUW w Długołęce (stare odżelaziacze).

f) Środki transportu.

- samochód pożarniczy – 7 szt.
- autobus A1010T i autobus AUTOSAN,
- dwa samochody VOLKSWAGEN T4,
- ciągnik ZEFIR,
- ciągnik C-360,
- samochód STAR asenizacyjny,
- dwie przyczepy ciężarowe rolnicze,

- koparko-ładowarka JCB,
- przyczepa lekka z pompą ciśnieniową PYTON,
- schodołaz gaśnicowy T 09,
- Ford Transit Custom Kombi,
- samochód osobowy Mazda PREMACY,
- traktorek Alko na potrzeby utrzymania stadionu sportowego w Krypnie.

g) Majątek Gminy Krypno stanowiący wyposażenie pozostałe:

W 2018 roku zakupiliśmy dwa samochody marki Mercedes Benz-Vito oraz wiatę rekreacyjną do msc. Bajki Zalesie. Do Urzędu Gminy zakupiliśmy 2 laptopy oraz 3 komputery. Z tytułu projektu „Odnowa wsi” zakupiliśmy łącznie 6 szt. komputerów do świetlic w Zastoczu, Długoleka „Warszawa” oraz GOK w Krypnie Wielkim. Z tytułu projektu „J@ w internecie” zakupiliśmy 13 szt. laptopów. Do jednostek OSP w Gminie Krypno zakupiliśmy sprzęt strażacki pochodzący ze środków własnych gminy na kwotę – 40.491,00 zł oraz ze środków ministerialnych i Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego na kwotę -50.247,47.

2. Dane o innych niż własność prawach majątkowych Gminy.

Ograniczone prawa rzeczowe i akcje:

Hipoteka na nieruchomościach dotycząca osób fizycznych – stan na dzień 31.12.2018r.
– 44.163,04. Gmina posiada akcje Giełdy Rolno-Towarowej na kwotę 9.900,00 zł

3. Dochody Gminy Krypno uzyskane w 2018 roku z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych.

L.p.	Wyszczególnienie	Kwota
1.	Sprzedaż gruntów	42.358,00
2.	Sprzedaż innych składników majątkowych	1.800,00
3.	Opłaty za wieczyste użytkowanie	4.368,72
4.	Opłaty za dzierżawę i użytkowanie, najem lokali, świetlic i lokali mieszkalnych	41.745,82
7.	Opłaty za obsługę i konserwację przydomowych oczyszczalni	1.179,36
8.	Opłata za usługi na rzecz osób fizycznych	16.474,71
9.	Wpłaty za wodę i ścieki	857.971,52
10.	Opłata za przyłącza i wymianę wodomierzy	9.651,81
	Razem:	975.549,94

V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.

1. Ład przestrzenny.

Obszar gminy nie jest objęty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Kształtowanie ładu przestrzennego następuje w drodze decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego bądź decyzji o ustaleniu warunków zabudowy. W roku ubiegłym wydano 45 decyzji w tym 28 ustalającą zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz 16 decyzji ustalającą zabudowę inną.

W związku z wybitnie ukształtowanym charakterem gminy opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego dla tego obszaru nie znajduje uzasadnienia. Przyjęcie tego dokumentu nie było by zgodne z potrzebami inwestorów, zapewne też utrudniło wykorzystanie przestrzeni w zakresie inwestycyjnym. Gospodarowanie przestrzenią w trybie decyzji administracyjnych w praktyce jest tanie i skuteczne, wobec tego nie istnieją racjonalne powody wprowadzenia zmian.

Gmina posiada Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy przyjęte uchwałą Nr XIX/106/2000 z dnia 5 grudnia 2000 r. Rady Gminy Krypno. Wobec długiego okresu obowiązywania tego dokumentu a zatem wobec licznych zmian społecznych i gospodarczych należało by przystąpić do aktualizacji studium zagospodarowania przestrzennego.

2. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii - Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno na lata 2016-2023.

Podstawowym, aktualnym dokumentem programowym Gminy Krypno jest „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno na lata 2016-2023” przyjęty Uchwałą Rady Gminy Krypno Nr XII/74/2016 z dnia 15 stycznia 2016 r. i zmieniony Uchwałą Rady Gminy Krypno Nr XXII/120/2017 z dnia 30 stycznia 2017 roku. Został on opracowany jako konieczny załącznik programowy do wniosków w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, jak również stanowi cenne źródło analityczne pod kątem diagnozy aktualnej sytuacji gminy, pokazuje słabe i mocne strony regionu oraz wskazuje możliwości i zagrożenia. Jak czytamy we wstępie *„nadrzędnym celem Planu jest pokazanie kilkuletniej perspektywy priorytetów rozwoju gminy oraz wskazanie instrumentów pozwalających te priorytety zrealizować. To kluczowe narzędzie wspierające proces zarządzania gminą. Ukierunkowuje zmiany w jednostce samorządu terytorialnego, by poprawić jakość środowiska przestrzennego i poziom życia mieszkańców, wskazuje cele i kierunki zaangażowania środków z funduszy strukturalnych oraz własnych gminy. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krypno przedstawia sytuację społeczno-ekonomiczną gminy, określa problemy, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia rozwoju społecznego i gospodarczego. Szacuje spodziewane efekty planowanych działań i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych oraz wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych gminy.”*

Wyniki przeprowadzonej analizy tak pod kątem potrzeb, jak i możliwości ich zaspokojenia własnymi siłami oraz poprzez istniejące lub spodziewane instrumenty pomocowe państwa, samorządu województwa, środki europejskie oraz zaangażowanie finansowe mieszkańców

oraz postulaty zgłaszane przez radnych, sołtysów oraz mieszkańców gminy, złożyły się w plan finansowy Gminy na lata 2016-2023.

Przedmiotowy plan obejmuje 17 podstawowych działań, których realizacja, według szacunków na początek 2017 roku, w przybliżeniu kosztowałaby około 30 mln zł brutto w okresie jego realizacji tj. w ciągu 8 lat. W części przypadków podatek od towarów i usług – VAT jest zwracalny lub pokrywają go osoby fizyczne lub prawne uczestniczące w projektach. Plan nie zawiera środków wydatkowanych lub potencjalnie w przyszłości do wydatkowania przeznaczonych jako pomoc finansowa innym JST na inwestycje przez nie realizowane na terenie naszej Gminy, a jak wiemy z doświadczeń lat ubiegłych, nie są to małe kwoty. Kwota 30 mln zł zawiera wkład własny Gminy Krypno, środki pomocowe UE, budżetu państwa oraz środki prywatne osób fizycznych lub prawnych.

Na chwilę obecną wiemy, iż część zadań nie będzie realizowana z różnych przyczyn. Wiemy także, iż zakłada się realizację zadań alternatywnych. Realizacja części zadań będzie niestety kosztowała więcej niż pierwotnie zakładano, z kolei część zadań będzie realizowana inaczej niż pierwotnie przewidywano lub w innym czasie lub zakresie. Zaznaczyć jednak trzeba, iż podstawowy kształt realizacji planu przebiega zadawalająco, a w miejsce zadań, które nie będą wykonywane, planuje się lub nawet realizuje inne, nie mniej ważne. Dlatego też, w najbliższym czasie konieczna będzie druga korekta planu.

Nim jednak to nastąpi, przedstawiamy szczegółowy opis realizacji zadań według ich umieszczenia w tabeli Nr 46:

1. Przebudowa drogi gminnej z Bajek Zalesia do Peńskich: zadanie częściowo zrealizowane i kontynuowane. W 2016 roku dzięki uzyskaniu wsparcia z funduszu Usuwania Klęsk Żywiolowych w kwocie 500 tys. zł i najniższym cenom w tej dekadzie, jeśli chodzi o usługi drogowe, przebudowano 1,5 km tej drogi ze żwirowej na bitumiczną za kwotę około 700 tys. zł. Do zakończenia ciągu tej trasy pozostało blisko 2,3 km. W latach 2017 i 2018 Gmina Krypno ubiegała się bez powodzenia (w 2018 roku zabrakło na liście zadań jednego miejsca!) o pomoc finansową z budżetu państwa na zakończenie zadania w wysokości 50% kosztów kwalifikowanych (w zależności od kosztorysów od 700 do 1.200 tys. zł). W chwili obecnej wazą się losy uzyskania dofinansowania z Funduszu Dróg Samorządowych. W przypadku uzyskania dofinansowania realizacja inwestycji według kosztorysu wyniesie około 2,5 mln zł i nastąpi do połowy roku 2020, czyli zgodnie z planem.
2. Budowa świetlicy wiejskiej w Rudzie: z racji na brak dofinansowań zewnętrznych do budowy świetlic, temat nie był realizowany. Obecnie w opracowaniu jest dokumentacja projektowa na adaptację budynku po byłej szkole podstawowej. Z racji na duże rozmiary tego budynku oraz naszą niechęć do częściowej jego rozbiórki, projekt wykracza poza zwyczajowe określenie „świetlica wiejska”.
3. Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w Długołęce: zadanie zrealizowane na przełomie 2017 i 2018 roku za kwotę około 1 mln zł netto. Podatek VAT odzyskany w całości.
4. Przebudowa dróg gminnych i powiatowych na obszarze wsi Góra i Morusy: zadanie zrealizowane z wyłączeniem krótkiego połączenia placu, na którym znajduje się wieża widokowa do głównej drogi biegnącej przez wieś, które zostanie wykonane w 2019 roku. Ta nieco eklektyczna nazwa była formułowana na etapie planowania zakresu

inwestycji do wniosku o pomoc finansową do PROW na lata 2014-2020, jednak trzon inwestycji został zrealizowany za kwotę około 3,7 mln zł.

5. Budowa świetlicy wiejskiej w Bajkach Zalesiu: podobnie jak w przypadku świetlicy wiejskiej w Rudzie, z racji na brak dofinansowań zewnętrznych do budowy świetlic, temat nie był realizowany. Obecnie wykonany jest projekt budowlany niezbędny do uzyskania pozwolenia na budowę świetlicy, a budowa ma przebiegać etapami z wykorzystaniem sił własnych i zewnętrznych.
6. Budowa 80 szt. instalacji solarnych do ogrzewania wody użytkowej w domach jednorodzinnych: zadanie zrealizowane w 2018 roku z wykorzystaniem środków pomocowych RPO WP. Korzystając z dwóch naborów, zainstalowano 105 szt. takich instalacji o wartości blisko 1,1 mln zł bez podatku VAT opłaconego przez osoby prywatne. Ze względu na dalsze zainteresowanie, brak obiektywnych przeszkód i niemal gwarantowane środki zadanie to będzie dalej rozwijane.
7. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z budową oczyszczalni ścieków we wsi Rekle: zadanie zrealizowane w 2018 roku z wykorzystaniem środków pomocowych PROW na lata 2014-2020. Całkowita wartość zadania wyniosła 552 tys. zł netto. Podatek VAT został odzyskany w całości. Rozliczenie i wypłacenie Gminie dofinansowania w kwocie 351 tys. zł nastąpi wraz z rozliczeniem budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w 2019 roku.
8. Organizowanie „Dni energii” oraz popularyzacja gospodarki niskoemisyjnej: z racji na brak czasu i natłok innych obowiązków, zadanie niezrealizowane.
9. Zakup pojazdów taboru transportu zbiorowego, w tym zakup autobusu szkolnego (spełniających wysokie standardy emisji): zadanie niezrealizowane ze względu na brak źródeł wsparcia i brak środków własnych. W 2019 roku Gmina zakupiła używany autokar za kwotę 123 tys. zł.
10. Budowa 100 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków: zadanie realizowane częściowo. Ze względu na niekorzystne zmiany podatkowe i wysokie ceny budowy takich urządzeń, chcieliśmy nawet wycofać się z jego realizacji. Jednak zobowiązanie wykonania wszystkich zadań zawartych we wniosku o pomoc w działaniach wodno-kanalizacyjnych w PROW na lata 2014-2020, zmusiły nas do jego bezwzględного zakończenia. Obecnie realizuje się budowę 29 szt. takich urządzeń za kwotę netto 700 tys. zł. Ze względu na rosnące koszty realizacji takich przedsięwzięć oraz zmiany w prawie, utrudniające montaż przydomowych oczyszczalni roślinnych, obecnie realizowane zadanie może być niestety ostatnim.
11. Przebudowa centralnego węzła komunikacyjnego w Krypnie Wielkim: zadanie niezrealizowane do końca 2018 roku i bez szans na zakończenie w roku bieżącym. Obejmuje ono zadanie Gminy, jakim jest przebudowa drogi gminnej Nr 104767B, ale również de facto przebudowę odcinka drogi powiatowej Nr 1841B, która na pewno nie zostanie zrealizowana bez naszego wsparcia. Na obecną chwilę kończą się prace projektowe i obie JST jeszcze w tym roku planują uzyskanie prawomocnych pozwoleń na realizację inwestycji drogowych w ramach tzw. specustawy drogowej.
12. Przebudowa drogi gminnej z Góry do Krypna Wielkiego: zadanie realizowane na etapie projektowym i chyba najczęściej modyfikowane od chwili jego umieszczenia w planie. Początkowo obejmowało zamiar budowy utwardzonej drogi gminnej jako kontynuacji

ciągu drogi powiatowej od wsi Ruda do rzeki Jaskranka i dalej do wsi Góra. Od momentu przekwalifikowania ww. drogi powiatowej na gminną, zmieniony został przebieg dróg gminnych tworząc ciąg Ruda – Góra. W 2018 roku została wykonana dokumentacja kosztorysowo – projektowa na tę drogę. W obecnej chwili planuje się jednak realizować budowę drogi z Krypna Wielkiego do Rudy, wobec czego wskazana będzie zmiana w planie.

13. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Krypcie Wielkiej: zadanie w realizacji. Posiadana dokumentacja projektowa i pozwolenie na budowę. Szczegóły w informacji o inwestycjach w 2018 roku.
14. Wymiana oświetlenia publicznego na energooszczędne (lampy sodowe na lampy solarne/LED): zadanie realizowane szczerkowo, ale szybciej niż zakładał plan. Ze względu na niedopuszczenie gmin wiejskich do możliwości ubiegania się o dofinansowanie z RPO WP, Gmina realizuje to zadanie w niewielkim zakresie. W latach ubiegłych, przedłużając oświetlenie głównej ulicy w Krypnie Kościelnym zastosowano nowy typ oświetlenia. Również przy okazji budowy drogi w Morusach wymieniono tam oświetlenie. W roku bieżącym posiłkując się funduszami sołeckimi, wymieniono je w części Krypna Kościelnego; eksperymentalnie – dla uzyskania praktycznej wiedzy o uzyskiwanych oszczędnościach – we wsi Kruszyn, rozbudowując linię oświetleniową w Kuleszach Chobotkach – w ciągu całej wsi na głównej ulicy. Zaznaczyć tu jednak należy, iż bez konkretnego instrumentu pomocowego trudno nam będzie przyspieszyć realizację tego zadania, gdyż tylko wymiana 60 lamp sodowych o mocy 250 W każda, znajdujących się na głównej ulicy w obu Krypnie, szybko zwróci się. Technologia ledowa jest wciąż droga i budzi wątpliwości, co do jej trwałości. Z drugiej strony, rosnące ceny energii elektrycznej, zmuszą nas do szybszych kroków.
15. Wsparcie mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej budynków i ograniczenie emisji (wymiana źródeł ogrzewania w budynkach mieszkalnych): zadanie przewidziane do realizacji po 2018 roku, jednak bez szans na jego realizowanie ze względu na niedopuszczenie gmin wiejskich do możliwości ubiegania się o dofinansowanie z RPO WP. Działanie takie samorządu wojewódzkiego w obliczu niewystarczających środków, jakimi dysponował jest zrozumiałe, gdyż na terenach miejskich zagęszczenie spalin w powietrzu jest w oczywisty sposób większe niż na wsi, ale nie zmienia to faktu, iż czujemy się z tego powodu niezbyt komfortowo.
16. Budowa 200 szt. instalacji fotowoltaicznych do wytwarzania energii elektrycznej na potrzeby własne w budynkach użyteczności publicznej i w budynkach prywatnych: zadanie częściowo już wykonane i kontynuowane dalej. W 2018 roku założono 77 szt. takich urządzeń na domach prywatnych za kwotę netto w wysokości około 1,15 mln zł (VAT w całości po stronie osób prywatnych). W obecnej chwili zakończyła się budowa instalacji o mocy blisko 40 kW na SUW w Długolece za kwotę 127 tys. zł netto z dofinansowaniem w wysokości 75%. Planuje się złożenie wniosku do Zarządu Województwa o dofinansowanie do budowy 6 kolejnych instalacji w budynkach należących do Gminy Krypno o mocy od 10 do 40 kW. Na jesieni bieżącego roku ma być ogłoszony konkurs na dofinansowanie do budowy tego typu instalacji na budynkach prywatnych, który zapewne interesuje wiele osób. Problemem może jednak okazać się system grantowy przyznawania pomocy, ale na tą chwilę nie znamy szczegółów.

17. Przebudowa drogi gminnej z Długołęki do Kulesz Chobotek: zadanie przewidziane do realizacji od roku 2021. Ze względu na decyzję Rady Gminy o przystąpieniu do opracowania dokumentacji i uzyskania pozwoleń na budowę oraz aplikowaniu o dofinansowanie do przebudowy drogi Długołęka – Peńskie, zadanie to z dużą dozą prawdopodobieństwa nie zostanie zrealizowane w przewidzianym terminie ze względu na brak środków.

Na chwilę obecną realizacja Planu Rozwoju Lokalnego kosztowała Gminę blisko 9 mln zł, przy czym w sytuacjach, gdy było to możliwe podatek VAT został odzyskany i nie wchodzi w tą kwotę.

3. Zasoby materialne Gminy.

- a) Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy został uchwalony przez Radę Gminy Krypno dnia 11 marca 2016 roku na lata 2016 – 2020. Program obejmuje m.in. prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy, analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikających ze stanu technicznego budynków i lokali, planowaną sprzedaż lokali i zasady polityki czynszowej.

Na koniec 2018 roku gmina posiadała 5 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni użytkowej 230,05 m² zlokalizowanych w budynkach szkolnych w Krypcie Kościelnym (1 mieszkanie), w Długołęce (1 mieszkanie) oraz w budynku w Górze – 3 mieszkania. Mieszkaniowym zasobem gminy zarządza Gmina Krypno. W 2018 roku wykonano remont mieszkania w Górze w związku z nowym najemcą. Poniesione zostały wydatki w kwocie około 6 tys. złotych i dotyczyły zakupu materiałów na remont łazienki wraz z WC oraz przerobienia instalacji elektrycznej. Należne czynsze mieszkaniowe są regulowane na bieżąco za wyjątkiem 1 najemcy gdzie zadłużenie obejmuje od 1 do 2 miesięcy.

- b) Zasady polityki czynszowej uchwalone zostały Uchwałą Rady Gminy Krypno w dniu 11 marca 2016 roku. Obejmują ustalanie stawki podstawowej czynszu, jego zmiany i waloryzacji oraz czynniki podwyższające i obniżające stawkę czynszu za 1m² mieszkania.

- c) Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych został przyjęty Zarządzeniem Wójta Gminy Krypno z dnia 19 listopada 2018 roku na okres trzyletni 2018-2020. Plan określa główne kierunki działań Gminy i zawiera w szczególności zestawienie powierzchni nieruchomości zasobu oraz nieruchomości oddanych w wieczyste użytkowanie, prognozę dotyczącą nabywania, udostępniania oraz zbywania nieruchomości, osiaganych wpływach i ponoszonych wydatkach.

Łączna powierzchnia gruntów stanowiących własność gminy Krypno wynosi na 31 grudnia 2018 ogółem 242,5483 ha w tym mienie gminne stanowią grunty o powierzchni 33,4825 ha i grunty pod drogami 209,0658 ha.

W trwałym zarządzie znajduje się ogółem 1,4008 ha gruntów gminnych, są to grunty w trwałym zarządzie placówki oświatowej w Krypcie Kościelnym.

W wieczystym użytkowaniu znajduje się ogółem gruntów gminnych 1,4493 ha.

Dochody za wieczyste użytkowanie w 2018 roku wyniosły 4.368,72 złotych.

W użytkowaniu na podstawie umów dzierżawy znajdują się 4 działki we wsiach w Zastoczu, Rudzie, Reklach i Krypnie Kościelnym.

Z tytułu dzierżawy działek osiągnięto za 2018 rok dochody w wysokości 2.140 złotych. W roku 2018 sprzedano 2 działki gminne tj. we wsi Ruda i Zastoczce, uzyskano dochód w kwocie 20.000 złotych.

Poniesione zostały wydatki związane z nabyciem nieruchomości drogowych do zasobu w wysokości 42.600 złotych.

- d) Program zagospodarowania nieruchomości zasobu mający na celu poprawę wykorzystania i racjonalizacji zasobu określa następujące zasady jako priorytetowe:
- 1) dążenie do jak największego zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców gminy
  - 2) racjonalizacja i urealnienie opłat czynszu,
  - 3) racjonalnie gospodarowanie środkami z budżetu gminy przeznaczonymi na utrzymanie gminnego zasobu,
  - 4) utrzymanie działek rolnych w zasobie jako rezerwy do ewentualnych zamian nieruchomości niezbędnych dla realizacji celów publicznych.

4. Program opieki nad zabytkami.

Gmina posiada program opieki nad zabytkami na lata 2016-2019. Program spełnia warunki art. 87 ust.3, określone w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Rada Gminy Krypno przyjęła program uchwałą Nr X/58/15 z dnia 13 listopada 2015 r.

Program zawiera m.in.:

- charakterystykę zasobów i analizę stanu dziedzictwa kulturowego
- ocenę stanu zabytków,
- założenia programowe i zdania,
- wykazy stanowisk archeologicznych,
- wykaz zabytków nieruchomych,
- wykaz zabytków ruchomych wpisanych do ewidencji zabytków województwa podlaskiego.

Liczba zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków:

- nieruchome 47
- archeologiczne 91
- ruchome:
  - rzeźby 7 szt.
  - obrazy 3 szt.
  - zespół plaketek wotywnych 21szt.
  - organy 1 szt.
  - ołtarz 3 szt.
  - ambona 1 szt.
  - tabernakulum 1 szt.

5. Środowisko.

a) Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Krypno opracowany został w 2015 r. i przyjęty Uchwałą Nr X/59/15 Rady Gminy Krypno z dnia 13 listopada 2015 r. Dokument został sporządzony w ramach projektu pn. „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Krypno” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest dokumentem strategicznym, który wyznacza kierunki dla gminy w zakresie działań takich jak: transport prywatny, publiczny transport niskoemisyjny, oświetlenie uliczne, budownictwo publiczne. PGN koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych. PGN to dokument, którego celem jest określenie wizji rozwoju gminy w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, pozwalającej osiągnąć długofalowe korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne. Realizacja założeń długoterminowych będzie możliwa dzięki podejmowaniu konkretnych działań ukierunkowanych na poprawę jakości powietrza.

Do kluczowych zadań należy osiągnięcie celów strategicznych poprzez realizację celów szczegółowych do których należą:

- promowanie gospodarki niskoemisyjnej,
- efektywne gospodarowanie energią,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcję gazowych i pyłowych zanieczyszczeń do powietrza, w tym CO₂
- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz ich wpływ na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną i jakość powietrza.

Dzięki uchwaleniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej gmina ma możliwość ubiegania się o dofinansowanie szeregu działań ujętych w Planie w ramach perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Poniższa tabela przedstawia analizę stanu realizacji zaplanowanych przedsięwzięć/zadań w 2018 roku, ujętych w obowiązującym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Krypno.

Podmiot realizujący	Zadanie	Okres realizacji w PGN		Poniesiony koszt w zł	Zrealizowane działania
		Rozpoczęcie	Zakończenie		
Gmina Krypno	Wykorzystanie OZE poprzez montaż instalacji solarnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenie Gminy Krypno	2017	2018	Całkowity koszt: 680.900,10 zł Dofinansowanie ze środków PROW: 533.774,00 zł	Dostawa i montaż 55 szt. instalacji solarnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenie Gminy Krypno. Grupą docelową jest społeczność lokalna jaką mieszkańcy Gminy Krypno zamieszkujący obszar objęty Lokalną Strategią Stowarzyszenia N.A.R.E.W. Cel główny projektu to ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez budowę mikro instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii w gospodarstwach indywidualnych na terenie Gminy Krypno.
Gmina Krypno	Budowa indywidualnych OZE (kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych) na terenie Gminy Krypno	2018	2018	Całkowity koszt: 2.254 305,00 zł Dofinansowanie ze środków PROW: 1.297 400,00 zł	Przedmiotowe działanie dotyczy Energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii (energetyka odnawialna i słoneczna). W ramach projektu wybudowano 77 szt. instalacji fotowoltaicznych i 50 szt. instalacji kolektorów słonecznych na budynkach odbiorców indywidualnych na terenie Gminy Krypno. Grupą docelową projektu są mieszkańcy Gminy Krypno. Celem głównym projektu jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych poprzez budowę mikro instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii w gospodarstwach indywidualnych na terenie Gminy Krypno.
Gmina Krypno	Regulacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Krypno. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Krypno	2017	2019	Całkowity koszt: 861.000,00 zł	Przedmiotem projektu jest budowa 29 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków w indywidualnych gospodarstwach domowych położonych na terenie Gminy Krypno pracujących w technologii obrotowych złóż biologicznych. Realizacja przedsięwzięcia zostanie zakończona w 2019 r. Celem głównym projektu jest wykorzystanie instalacji ekologicznych do poprawy jakości środowiska.
Gmina Krypno	Regulacja gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Krypno. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z budową oczyszczalni ścieków we wsi Rekle	2017	2018	Całkowity koszt: 679.000,00 zł	Przedmiotem zadania było zaprojektowanie oraz budowa lokalnej oczyszczalni ścieków wraz z siecią kanalizacji sanitarnej we wsi Rekle. Celem głównym projektu jest wykorzystanie instalacji ekologicznej, która wpływa na poprawienie jakości środowiska.

b) Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krypno.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Krypno został przyjęty uchwałą Nr XXVI/153/09 Rady Gminy Krypno z dnia 25 września 2009 r. Dokonano w nim oceny stanu środowiska na terenie miasta w określonych obszarach interwencyjnych takich jak: ochrona klimatu i jakości powietrza, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, gospodarowanie odpadami oraz zapobieganie powstawaniu odpadów.

1) Gospodarka wodno-kanalizacyjna.

Na terenie Gminy Krypno funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków oraz dwie Stacje Uzdatniania Wody. W związku z wejściem w życie nowej ustawy Prawo Wodne Gmina Krypno jest zobowiązana do ponoszenia opłat stałych oraz opłat zmiennych za każdy kwartał danego roku na rzecz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Opłaty stałe są naliczane na podstawie danych zawartych w pozwoleniach wodnoprawnych natomiast opłaty zmienne zależne są od ilości odprowadzonych ścieków oraz substancji wprowadzonych ze ściekami do wód (kg).

Oczyszczalnia ścieków w Krypnie Wielkim o wielkości 3400 RLM obsługuje większą część skanalizowanych wsi w Gminie Krypno. Ilość ścieków oczyszczonych w 2018 r. wyniosła 53.638 m³ a opłaty były następujące:

- a) Opłata stała za odprowadzenie ścieków do wód za 2018 r.: 862,00 zł
- b) Opłata zmienna za odprowadzanie ścieków do wód za 2018 r.: 1218,00 zł.

Oczyszczalnia ścieków w Kruszynie o wielkości 166 RLM obsługuje wieś Kruszyn. Ilość ścieków oczyszczonych w 2018 r. wyniosła 5.956 m³ a opłaty były następujące:

- a) Opłata stała za odprowadzenie ścieków do wód za 2018 r.: 79,00 zł
- b) Opłata zmienna za odprowadzanie ścieków do wód za 2018 r.: 180,00 zł.

Oczyszczalnia ścieków w Reklach o wielkości 60 RLM została wybudowana w 2018 r. i oddana do użytku w październiku 2018 r. w związku z tym nie było naliczanych opłat za wprowadzanie ścieków do wód za 2018 r. Oczyszczalnia ta obsługuje tylko i wyłącznie wieś Rekle.

Gmina Krypno zaopatrywana jest w wodę z dwóch ujęć wód podziemnych. Za pobór tych wód również jest odprowadzana opłata stała wynikająca z danych zawartych w pozwoleniu wodnoprawnym oraz opłata zmienna naliczona na podstawie ilości pobranej wody. Opłaty te są przekazywane kwartalnie na rzecz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Stacja Uzdatniania Wody w Długołęce obsługuje większość miejscowości zaopatrzonej w wodociąg na terenie Gminy Krypno. Ilość pobranej wody w 2018 r. wyniosła 269.525 m³ a opłaty kształtowały się następująco:

- a) Opłata stała za pobór wód podziemnych za 2018r.: 8.357,00 zł
- b) Opłata zmienna za pobór wód podziemnych za 2018r.: 18.339,00 zł.

Stacja Uzdatniania Wody w Rudzie obsługuje wieś Ruda oraz Krypno Kościelne. Ilość pobranej wody w 2018 r. wyniosła 58.034 m³ a opłaty były następujące:

- a) Opłata stała za pobór wód podziemnych za 2018r.: 1.115,00 zł
- b) Opłata zmienna za pobór wód podziemnych za 2018r.: 3.947,00 zł.

2) Gospodarowanie odpadami komunalnymi.

W związku z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Krypno odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z

nieruchomości zamieszkałych zajmowała się firma MPO Sp. z o.o., ul. 42 Pułku Piechoty 48, 15-950 Białystok wyłoniona w przetargu z którą podpisano umowę na okres dwóch lat (2017-2018).

Rada Gminy Krypno Uchwałą z dnia 30 września 2013r. ustaliła szczegółowy sposób i zakres świadczenia w/w usług. Ustalono, iż odpady komunalne będą odbierane z następującą częstotliwością:

a) Zmieszane odpady komunalne:

- w okresie od 1 kwietnia do 31 października- dwa razy w miesiącu;
- w okresie od 1 listopada do 31 marca- jeden raz w miesiącu.

b) Selektywnie zebrane odpady komunalne:

- odbierane z częstotliwością jeden raz w miesiącu.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych odbywa się w systemie workowym:

-worek żółty- tworzywa sztuczne i metale;

-worek zielony- szkło;

-worek niebieski- papier.

Na terenie Gminy Krypno funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego właściciele nieruchomości w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczyć następujące frakcje odpadów komunalnych: przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady zielone oraz odpady budowlano-remontowe (z remontu prowadzonego we własnym zakresie).

W poniższej tabeli przedstawiono ilość odpadów zmieszanych i segregowanych zebranych z terenu Gminy Krypno w 2018 r.

Kod odebranych odpadów	Rodzaj odebranych (wyselekcjonowanych) odpadów	Masa odebranych odpadów
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	2,480 Mg
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	21,080 Mg
15 01 07	Opakowania ze szkła	19,740 Mg
20 03 01	Nieselegrowane (zmieszane) odpady komunalne	671,520 Mg
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	1,120 Mg

20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	4,100 Mg
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	0,860 Mg
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	0,720 Mg

Ilość odpadów wysegregowanych ze zmieszanych odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Krypno w 2018 r.

Kod odebranych odpadów	Rodzaj odebranych (wyselekcjonowanych) odpadów	Masa odebranych odpadów
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	12,041 Mg
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	2,851 Mg
15 01 07	Opakowania ze szkła	29,875 Mg
19 12 01	Papier i tektura	12,420 Mg
19 12 02	Metale żelazne	1,339 Mg
19 12 03	Metale nieżelazne	0,169 Mg
15 01 04	Opakowania z metali	9,032 Mg
15 01 05	Opakowania wielomateriałowe	0,506 Mg

Ilość odpadów zebranych w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w 2018r.

Kod odebranych odpadów	Rodzaj odebranych odpadów	Masa odebranych odpadów
15 01 04	Opakowania z metali	1,810 Mg
Ex 20 03 99	Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	7,840 Mg
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	6,820 Mg
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	14,900 Mg
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	4,680 Mg

Osiągnięte poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia

- a) Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: **36,18 %**,
- b) Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: **38,11%**,
- c) Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: **100 %**.

3) Usuwanie wyrobów zawierających azbest.

Na terenie Gminy Krypno w 2017 r. przeprowadzono pełną inwentaryzację wyrobów zawierających azbest i uchwalono aktualizację Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Krypno na lata 2009-2032. W ramach przeprowadzonej inwentaryzacji uzyskano dokładne informacje o ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Krypno, która wówczas wyniosła 4127,38 Mg (osoby fizyczne i prawne).

Gmina Krypno pozyskuje dotacje celowe z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku na realizację założeń programu poprzez składanie wniosku o dofinansowanie zadania w imieniu mieszkańców gminy. W 2018 r. Gmina Krypno otrzymała dotację z WFOŚ i GW w Białymstoku w wysokości 8.793,00 zł. W ramach realizowanego zadania z terenu gminy zostało odebranych i unieszkodliwionych 29,31Mg wyrobów azbestowych na łączną sumę 10.730,98 zł.

Zgodnie z danymi zawartymi w Bazie Azbestowej pozostało do unieszkodliwienia 3293,28 Mg wyrobów zawierających azbest.

VI. Polityka społeczna.

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2010-2020 przyjętej Uchwałą Nr XXXIII/184/10 Rady Gminy Krypno z dnia 28 kwietnia 2010 r. określone zostały kierunki działań zmierzających do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych. W dokumencie określono obszary działania, cele główne i cele operacyjne, do których należą:

OBSZAR 1. INTEGRACJA SPOŁECZNA I PROBLEMY OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel główny: Rozwój integracji środowiska i kompleksowa opieka nad rodziną, osobami starszymi i niepełnosprawnymi, dziećmi i młodzieżą.

Cele operacyjne:

1. Dążenie do utworzenia miejsc do spędzania czasu wolnego przez mieszkańców.
2. Zwiększenie dostępności obiektów sportowych i kulturalnych dla mieszkańców gminy.
3. Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.
4. Wzmocnienie trwałości rodziny i przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodziny.
5. Ochrona zdrowia poprzez profilaktykę.

Realizacja zadań związanych z tworzeniem systemu pomocy dziecku i rodzinie pozwalającego na utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej lub zapewnienie opieki i wychowania poza nią. Podejmowane działania zmierzały do:

- zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego poprzez wsparcie finansowe rodzin mających na utrzymaniu dzieci, wypłaty świadczeń na pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka (zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny, świadczenie „Dobry start”, świadczenia z pomocy społecznej), prowadzenie postępowań związanych z przyznawaniem Karty Dużej Rodziny;
- współpraca pracowników socjalnych i asystenta rodziny z instytucjami działającymi na rzecz rodziny (placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe) w zakresie diagnozy zagrożeń wychowawczych oraz potrzeb i udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży szkolnej;
- wprowadzenie do rodzin niewydolnych wychowawczo asystenta rodziny;
- udzielanie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego służącego zminimalizowaniu problemów rodziny;
- zapewnienie w placówkach oświatowych pomocy pedagogów w zakresie emocjonalnego wsparcia dzieci i młodzieży;
- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć w placówkach oświatowych;

- współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej;
- współudział w realizacji Programu Operacyjnego –Pomoc Żywnościowa FEAD 2014-2020;
- prowadzenie zajęć w GOK i świetlicach wiejskich dla mieszkańców gminy (dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy) i imprez kulturalnych łączących i integrujących społeczność lokalną (Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Dzień Rodziny, festyny);
- powstawanie grup muzyczno-tanecznych (Koła Gospodyń Wiejskich, mażoretki);
- kontynuacja zajęć sportowych na terenie gminy;
- promocja zdrowego stylu życia, edukacja w zakresie ochrony zdrowia, pogadanki, spotkania, badania profilaktyczne).

OBSZAR 2. EDUKACJA I KULTURA

Cel główny: Zapewnienie wysokiego poziomu edukacji i bogatej oferty kulturalnej.

Cele operacyjne:

1. Podnoszenie jakości edukacji i zapewnienie równego startu edukacyjnego.
2. Tworzenie warunków do opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.
3. Wzbogacenie oferty zagospodarowania czasu wolnego.
4. Upowszechnianie i wzbogacanie oferty kulturalnej w społeczności lokalnej.
5. Wzbudzanie aktywności wśród młodzieży-zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
6. Podejmowanie działań służących podtrzymywaniu miejscowej tradycji.

W ramach tego obszaru kontynuowano podjęte wcześniej działania. W dalszym ciągu w szkole odbywały się zajęcia wyrównawcze, uczniowie mogli uczestniczyć w kołach zainteresowań, organizowanych konkursach i zawodach sportowych. Ponadto szeroką ofertę zajęć - skierowaną do dzieci i młodzieży-oferowała Gminna Biblioteka Publiczna w Krypnie Kościelnym i Gminny Ośrodek Kultury w Krypnie Wielkim. Dzieci i młodzież miały możliwość udziału w wielu projektach i przedsięwzięciach. W dalszym ciągu opiekę w 2 przedszkolach na terenie gminy miały zapewnione najmłodsze dzieci.

OBSZAR 3. BEZROBOCIE I PATOLOGIE SPOŁECZNE

Cel strategiczny: Przeciwdziałanie patologiom społecznym i wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie aktywnych form przeciwdziałających bezrobociu mieszkańców.
2. Zapobieganie problemom uzależnień od alkoholu i przeciwdziałanie narkomanii.
3. Przeciwdziałanie ubóstwu mieszkańców.
4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Podjęto działania ukierunkowane na:

- zwiększenie szans podjęcia pracy zawodowej i przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym wynikającym z bezrobocia;
- współpracowano w Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, poradnictwa zawodowego dla długotrwale bezrobotnych klientów pomocy społecznej;
- w celu rozwiązania sytuacji kryzysowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzono poradnictwo psychologiczne i prawne dla osób doznających przemocy w rodzinie, kierowano osoby stosujące przemoc w rodzinie do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych,
- współpracowano z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Leczenia Uzależnień i sądem w zakresie poradnictwa i wymiany informacji.

OBSZAR 4. BEZPIECZEŃSTWO I INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny: Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy, poprawa dostępności i jakości infrastruktury.

Cele operacyjne:

1. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy.
2. Poprawa stanu infrastruktury.

W ramach tego obszaru przedstawiciele szkół, Gminnego Ośrodka Zdrowia, Policji, Gminnego Ośrodka Kultury kontynuowali:

- prowadzenie zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży szkoły podstawowej i gimnazjalnej na temat zasad bezpieczeństwa w ruchu pieszym;
- szkolenia dla młodzieży gimnazjalnej w zakresie zasad ruchu drogowego z możliwością uzyskania karty rowerowej
- powszechną edukację w zakresie udzielania pierwszej pomocy ofiarom wypadków drogowych
- rozbudowano infrastrukturę służącą aktywności sportowej i rekreacyjnej.

2. Ocena zasobów pomocy społecznej.

Ocena zasobów pomocy społecznej odzwierciedla działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krypnie oraz jednostek współpracujących w realizacji zadań z zakresu polityki społecznej. Dokonana ocena dowodzi, iż działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krypnie przynosi zamierzone rezultaty.

W 2018 r. liczba beneficjentów pomocy społecznej wynosiła 163 osoby. W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano tendencję spadkową, szczególnie wśród korzystających w latach ubiegłych rodzin z dziećmi dzięki wsparciu otrzymywanemu z Programu 500+. Wśród beneficjentów pomocy społecznej obserwuje się przewagę osób starszych w wieku poprodukcyjnym, nie posiadających żadnych dochodów lub z dochodami na pograniczu ubóstwa a także osób w wieku poprodukcyjnym z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym (zasiłki stałe).

W Gminie Krypno środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2018 roku 5.448.438,52zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego zmalał o 140.935,03 zł. (co stanowi 2,59%). W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 4.695.474,70zł. co stanowi 86,18 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 655.768,63zł. co stanowi 12,04 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 851 – Ochrona zdrowia wydatkowano 60.336,54zł co stanowi 1,16 % ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 85.958zł co stanowi 1,58% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe: 85501-Rodzina (świadczenie wychowawcze) - 2.844.482,26zł, 85502 - Rodzina (świadczenia rodzinne) - 1.642.664,11zł, 85219- Pomoc społeczna (Ośrodki Pomocy Społecznej) - 297.501,88zł.

Dane liczbowe ukazują, że skala potrzeb społecznych oraz skala możliwości ich zaspokojenia utrzymuje się na niezmiennym poziomie. Na podstawie przedstawionych danych i analizy sytuacji można zauważyć potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Gminie Krypnie na kolejne lata m.in.:

1. rozwój usług opiekuńczych dla osób starszych, niepełnosprawnych, wymagających opieki;
2. zwiększenie nakładów finansowych na przeciwdziałanie pomocy w rodzinie;
3. utworzenie wolnych mieszkań socjalnych, mieszkań rotacyjnych dla osób i rodzin nieporadnych życiowo oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym;
4. stworzenie systemu wspierania osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin;

5. zwiększenie oferty pomocy społecznej dla rodzin i osób (zwiększenie dostępności specjalistów w celu profesjonalnego wsparcia dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym);
6. doskonalenie kompetencji pracowników ośrodka poprzez szkolenia (przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu, tematyczne z zakresu: przemocy w rodzinie, uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń rodzinnych, pracy z trudnym klientem, pracy z rodziną z wieloma dysfunkcjami lub problemami);
7. zwiększenie nakładów finansowych na obsługę i utrzymanie ośrodka z uwzględnieniem prawidłowości realizacji poszczególnych zadań oraz założeń ustawy o ochronie danych osobowych.

3. Gminny Program Wspierania Rodziny.

W Gminie Krypno podejmowanych jest szereg działań na rzecz dziecka i rodziny. Nadal jednak występują problemy i negatywne zjawiska społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni oddziałują na rodzinę. Rodziny borykają się z wieloma problemami, które prowadzą do powstawania trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić wykorzystując własne środki, zasoby, uprawnienia i możliwości.

3-letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 zakładał następujące cele programu wsparcia rodzin naturalnych:

- stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak i również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny;
- edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych;
- rozwijanie środowiskowych form pomocy w rodzinie;
- zapewnienie dzieciom z terenu Gminy Krypno opieki, która gwarantowałaby zaspokojenie ich potrzeb psychofizycznych i właściwe warunki do prawidłowego rozwoju.

Szczegółowe sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za rok 2018 zostało przedstawione na VI sesji Rady Gminy Krypno 26 marca 2019r.

4. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Krypno na rok 2018.

Realizacja zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy.

Założone w Programie cele to:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii,
- podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zasad obrotu napojami alkoholowymi, występowanie przed sądem w roli oskarżyciela publicznego.

W ramach swojej działalności członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadzali rozmowy z osobami nadużywającymi alkoholu. Motywowali je do podjęcia terapii, zaprzestania spożywania alkoholu, przedstawiali miejsca, w których mogą otrzymać niezbędną pomoc i wsparcie. Kontynuowano działalność Punktu Konsultacyjnego, w którym w każdą środę dyżur miała terapeutka. W 2018 roku do Komisji wpłynęło 11 wniosków o leczenie odwykowe. W toku podjętej procedury motywowano osoby do podjęcia terapii, kierowano do biegłych sądowych i w 2 sprawach skierowano wnioski do sądu o leczenie odwykowe. Przeprowadzono również 1 kontrolę sklepu dotyczącą przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych współfinansowano działania profilaktyczne organizowane przez szkoły, GOK, bibliotekę. Finansowano zajęcia sportowe i trzeźwościowe. Ogółem w 2018 roku na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii wydatkowano kwotę 60.336,54zł.

5. Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Gmina Krypno co roku uchwała program współpracy z organizacjami pozarządowymi. Program ten uchwalany jest na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W 2018 roku za priorytetowe przyjęte zostały następujące zadania:

- 1) promowanie działań dotyczących kultury fizycznej, turystyki, zdrowego trybu życia i profilaktyki;
- 2) ochrona zdrowia;
- 3) wspieranie edukacji kulturalnej i działań artystycznych;
- 4) edukacja ekologiczna społeczeństwa związana z wdrażaniem selektywnej zbiórki odpadów;
- 5) rozwijanie aktywności ruchowej i aktywności osób niepełnosprawnych;
- 6) działalność edukacyjna na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym;

- 7) podtrzymywanie tradycji regionalnej;
- 8) integracja mieszkańców.

W 2018 r. po przeprowadzeniu konkursu ofert Gmina Krypno wsparła zadanie z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Z budżetu gminy na ten cel przeznaczono dotację w wysokości 50.000,00 zł

W ramach współpracy poza finansowej pomiędzy gminą Krypno a organizacjami pozarządowymi wymieniano informacje w zakresie planowania działalności i współdziałania w celu zharmonizowania kierunków ustalonych w programie, stosowano zasadę wynajmu i użyczania lokali stanowiących własność gminy dla organizacji na preferencyjnych zasadach.

W Gminie Krypno za zadanie priorytetowe uznano promowanie działań dotyczących kultury fizycznej, turystyki, zdrowego trybu życia i profilaktyki na które to został ogłoszony konkurs ofert. Natomiast pozostałe zadania określone w programie realizowane były za pośrednictwem jednostek organizacyjnych gminy oraz instytucji kultury.

VII. Realizacja uchwał Rady Gminy.

Rada Gminy Krypno w roku 2018 podjęła 69 uchwał, z czego:

- 38 objętych było nadzorem Wojewody Podlaskiego, z czego do jednej uchwały zostało wydane rozstrzygnięcie nadzorcze,
- 31 objętych było nadzorem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Białymstoku.
- 30 zostało opublikowanych w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Organy nadzoru stwierdziły nieważności jednej uchwały.

VIII. Informacja o współpracy z innymi JST.

W 2018 roku Gmina czynnie wykonała dwie inwestycje dotyczące dróg powiatowych, stanowiące w rozumieniu ustaw o samorządzie gminnym lub powiatowym działania inwestycyjne.

Pierwszą z nich było powierzenie przez Powiat moniecki Gminie Krypno wykonania dokumentacji kosztorysowo-projektowej na rozbudowę odcinka drogi powiatowej Nr 1368B na odcinkach położonych na terenie Gminy Krypno z wyjątkiem wcześniej przebudowanych wraz z przekazaniem 50% środków na ten cel. Zakładaliśmy, iż zadanie to uda się wykonać za kwotę nie większą niż 120 tys. zł. Po przeprowadzeniu uproszczonego postępowania o zamówienie publiczne, uzyskaliśmy mniejszą kwotę, tj. 98 tys. zł. Oznaczało to więc finalnie wydatek 49 tys. zł z budżetu Gminy. Przed końcem 2018 roku wytworzona dokumentacja, na podstawie stosownej uchwały Rady Gminy, została przekazana wydziałowi dróg Starostwa powiatowego w Mońkach do dalszego procedowania i wzajemnie rozliczona. Zawiera ona plan rozbudowy ww. drogi na odcinkach: od skrzyżowania z drogą wojewódzka Nr 671 w Krypnie Kościelnym do skrzyżowania wjazdowego we wsi Zastocze oraz od skrzyżowania w Zastoczcu w kierunku Peńskich i dalej przez wieś Peńskie i teren wsi Dębina do granicy gminy na rzece Nereśl. Łączna długość zaprojektowanej rozbudowy wynosi 8,6 km. Zakłada się poszerzenie

jezdni do 6 metrów na całej długości opracowania, remont 13 przepustów drogowych, wzmocnienie podbudowy z wykorzystaniem istniejącego korpusu oraz istniejących materiałów kilkoma technikami oraz inne prace drogowe. Przed rozpoczęciem prac Powiat moniecki zmuszony będzie wykupić fragmenty gruntu pod budowę, w szczególności we wsi Peńskie.

Drugą inwestycją realizowaną przez Powiat moniecki, była przebudowa odcinka drogi powiatowej Nr 1373B, długości 840mb we wsi Kulesze Chobotki, której istotą było poszerzenie istniejącej jezdni z 3,7mb do 5,5mb wraz ze wzmocnieniem podbudowy i poboczy szerokości 0,75mb oraz modernizacja odcinka drogi powiatowej Nr 1372B, długości 262mb we wsi Kruszyn, która zakładała odbudowę jezdni szer. 5,5mb i wzmocnienie poboczy szerokości 0,75mb. Wstępnie budżet zadania szacowany był na kwotę około 620 tys. zł, jednak po przetargu cena zmalała do 550 tys. Wkład Gminy Krypno przekazany na zasadzie pomocy finansowej wyniósł 275 tys. zł.

Z przyczyn obiektywnych nie zrealizowaliśmy trzeciej wspólnie planowanej operacji. Miało nią być wytworzenie dokumentacji kosztorysowo-projektowej na rozbudowę odcinka drogi powiatowej Nr 1841B na odcinku 200mb liczonego od skrzyżowania z drogą wojewódzką 671 w Krypnie Wielkim. Koszt tego zadania opiewał na kwotę 9 tys. zł i podobnie jak przy pracach nad drogą Krypno – Zastocze – Peńskie – Dębina – granica gminy, zadanie było powierzenie przez Powiat moniecki Gminie Krypno z przekazaniem 50% środków na ten cel. Ponieważ równolegle trwały prace na modernizacją przebiegu granic i powierzchni działek we wsi Krypno Wielkie, dopiero w grudniu 2018 roku zdołaliśmy zarejestrować mapę do celów projektowych, z związku z czym projektant zwrócił się z wnioskiem o wydłużenie terminu wykonania dokumentacji, co zmuszeni byliśmy uczynić. Zadanie to obecnie zostało zrealizowane i trwają prace nad jest rozliczeniem.

IX. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi.

Gmina Krypno w 2018 roku nie należała do żadnego związku komunalnego. Większość zadań realizuje samodzielnie poprzez Urząd Gminy Krypno i jego pracowników, albo zlecając ich wykonanie podmiotom zewnętrznym. Nie realizowała również żadnych zadań poprzez porozumienia międzygminne. Przynależy jednak do kilku stowarzyszeń i w ich ramach podejmuje inne formy działania.

Gmina Krypno przynależy do Stowarzyszenia Gmin Górnej Narwi, które działa na podstawie ustawy o samorządzie gminnym i zajmuje się pomocą w pozyskiwaniu środków na realizację zadań własnych jej członków ze wszystkich dziedzin jej funkcjonowania. Od lat Gmina Krypno jest beneficjentem działań inicjowanych przez to stowarzyszenie czy to w dziedzinie szerokorozumianej termomodernizacji jej obiektów, czy budowie obiektów turystycznych po obszar społeczny. W 2018 roku SGGN realizowało unijny projekt przywracania na rynek pracy osób zagrożonych trwałym wykluczeniem z rynku pracy. Z Gminy Krypno w projekcie udział brało osiem osób.

Stowarzyszenie czynnie nadzoruje efekty swoich prac na obiektach przez nie modernizowanych lub wybudowanych. Corocznie dokonuje analizy osiąganych wyników lub odpowiada na wyniki kontroli zewnętrznych.

Gmina Krypno w ramach IV osi priorytetowej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Leader należy do samorządowego stowarzyszenia Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi – N.A.R.E.W.

Z terenu Gminy Krypno do stowarzyszenia, oprócz samej Gminy, należy siedmiu członków zwyczajnych w tym osoby prawne.

W ramach realizowania Lokalnej Strategii Rozwoju tego stowarzyszenia Gmina Krypno jako tylko jedna z dwóch (do stowarzyszenia należy 11 gmin, w przewarżającej mierze większych od nas), realizowała budowę 55 szt. instalacji kolektorów słonecznych w domach prywatnych, walnie przyczyniając się do wzbogacenia różnorodności Strategii i uzyskania w nagrodę kolejnych środków od Zarządu Województwa na dalsze działania stowarzyszenia. W bieżącym roku mamy zamiar aplikować o środki na renowację zabytków w Bajkach Zalesiu oraz na dalsze inwestycje w OZE.

Gmina Krypno jest również członkiem Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego. Związek ten działający poprzez swój zarząd oraz cykliczne spotkania przedstawicieli gmin członkowskich i nieczłonkowskich wypracowuje postulaty prawne, finansowe lub techniczne dotyczące wszelkich dziedzin życia i działań samorządu gminnego w naszym województwie, opracowuje je i przekazuje właściwym organom władzy wojewódzkiej lub centralnej. Forum ZGWWP jest również nieocenioną płaszczyzną wymiany wiedzy, doświadczeń i możliwych do zastosowania rozwiązań w bardzo dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

WÓJT
mgr Marek Stankiewicz